

Hämeen lääninhallitus No. 48/III
sen päätös alempana 5150/79. D. 38
kerratessa vesilaitoksen

rakentamista koskevas-
sa asiassa. Annettu H. Leima 1380
Hämeenlinnassa loka-
kuun 29 päivänä 1943. Leimaleima 50
yht. 1430.-

Asia-kiroista saadaan tietää seuraavaa:

Hämeen läänin kuvernöörin virasto oli
syyskuun 22 päivänä 1873 antamallaan
päätöksellä myöntänyt Ruoveden pitäjän
Pihlajalahden kylästä olevalle talolliselle
Karl Henrikinpoika Venoselle oikeuden
tullijauhomyllyn rakentamiseen Karju-
lan koskeen Kurun pitäjässä, ^{minkä lisäksi} ~~sekä~~ sama
kuvernöörin virasto syyskuun 3 päivänä 1914
antamallaan päätöksellä oli myöntänyt
sanotun myllyn silloiselle omistajalle
Annamias Järviselle oikeuden perustaa sähkö-
laitoksen myllyn yhteyteen päätöksissä
lähemmin mainituilla ehdoilla.

Hämeen lääninhallitukselle huhtikuun
7 päivänä 1938 saapuneesta hakemuskiel-
mästä Kurun Sähkö- ja Mylly Osakeyhtiö nimi-
nen toimintanimi, Kurun pitäjästä ^{oleva} ~~on~~ ^{joilla} ~~on~~
sanottu sähkö- ja myllylaitos vesivoimalla
oli vuokratyömuotoon nojalla suostunut,
on antanut lupaa uudelleen rakentaa mai-
nittu vesilaitos.

Sittenkuin Hämeen lääninhallitus
oli toukokuun 9 päivänä 1938 antamallaan
välipäätöksellä määrännyt Hämeen tie- ja vesi-
rakennuspiirin piiri-insinöörin toimittai-
maan asiassa katselmuksen ja sanotun
tie- ja vesirakennuspiirin nuorempi insinööri
S. J. Pelttonen oli, saamatta määräyksen

Kuulutettu 30.
Jälj. H. H. H. H. H.
Leimalla

nojalla, toimittanut paikalla katselmuksen
ja laatinut sen nojalla toimituskirjat
ja karttapirroksen pituus- ja poikkimoo-
topiirroksineen sekä suutta vesilaitosta
koskevine merkintöineen sekä antanut
lausuntonsa, on Hämeen Tie- ja vesirakennuspiirin piiri-insinööri oman lausun-
tensa ohella tässä toimittanut mainitut
asiakirjat ja asiallisten kuulustelunista
varten pidettyjen kokousten pöytäkirjat
sekä edellämainitun katselmuksen toimi-
tusmiesten laatiman vahinkojen arvioi-
mispöytäkirjan, joista asiakirjoista mai-
nittujen kokousten pöytäkirjat, vahin-
kojen arviointipöytäkirja ja toimituskirja,
viimeksi mainittu kuitenkin ainoastaan
tarpeellisin osin, tähän jäljennettiin seu-
raavan sisältöinä:

Liitteet: "Kuru", "Sakko" ja "Myllä"
ja "Kerjula"

Helmikuun 6 päivänä 1940 autamal-
laan kuulutuksella, joka on julkipantu
Kurun kunnan ilmoitustaululle saman
kuun 20 päivänä, on lääninhallitus
kokoittanut kaikkia, mitä, joilla katselmak-
sen johdosta tai muuten on asiassa jo-
lain muistuttamista tai väittämistä, jättä-
mään muistutuskielmeensä Kurun piiriin ni-
mismiehelle tai Hämeen läänin hallituksen
kunnan kymmenen päivän kuluessa kuulu-
tuksen julkipantua lukien uhalla, ettei ti-
laisuutta ni hen enää myöhemmin myönne-
tä, aihetta muistutuksiin kuiteakaan il-
mautumatonta.

Senjälkeen on asiassa haudittu
maataloushallituksen, metsähallituksen ja

Yrjö Eriksson
annettu tiedoksi
asiakirjoista lähem-
min ilmestyville oi-
keudenomistajille.

tie- ja vesirakennuskhallituksen lausumat.

Mitä näin on kerrottu tapahtunneksi ja
asiakirjat sen lisäksi sisältävät, läänin-
hallitus on tutkinut; ja koska Kurun Sähkö-
ja Mylly Osakeyhtiön oikeutta puheseu-
van vesilaitoksen paikkaan ja vesivoimaan
ei ole tehty riidansalaisiksi eikä hakemus-
ta muutokseen ole vastustettu, sen vuoksi
ja siihen nähden mitä asiassa on selvitel-
käänyt lääninhallitus on, nojautuen hei-
näkymä 23 päivänä 1902 annettu veri-
oikeuslain säännöksiin, harkinnut oike-
aksi muokata aiomukseen ja myöntää ha-
kijalle luvan vesilaitoksen uudelleen
rakentamiseen Kargulan koskeen nou-
dattaen, paitsi voimassa olevan verooikeuslain
säännöksiä, seuraavia lupachtoja:

1). a) että vesilaitos patoinaan ja paineput-
kineen rakennetaan siihen paikkaan ja
sitä kuin asiakirjavihkoon liitettyyn mar-
raskuun 14 päivänä 1939 päivättyyn, kal-
selmuspöytäkirjassa olevaan karttaan ja
leikkauspöytäkirjassa on punaisella merkitty;

b) että vauha yläpatouksessa oleva pa-
to siitä johtavina tarpeettomaksi käyvine
laitteineen poistetaan;

2). a) että vesilaitoksen betoni- ja mas-
padolla, joiden harja korkeus on oleva +26,50 m.
ja jossa betonipadossa tulee olla kaksi
tulva-aukkoa, joiden vapaa leveys on yh-
teensä $2 \times 5 = 10,0$ m. ja kynnyskorkeus +
24,87 m., yksi uittouukko, jonka vapaa le-
veys on 2,0 m. ja kynnyskorkeus +24,50 m.
sekä yksi vesilaitoksen sisäänvirtausauk-
ko, jonka vapaa leveys on 2,0 m. ja
kynnyskorkeus +23,00 m., saadaan veden

Kinj. talian

vapaasta johtama silti rajoittamatta, padota
vettä niin, että vedenpinta kohdassa 1 b
poistettavaksi määrätyn vanhan padon
kohdalla nousee enintään korkeuteen
+ 25,25 m.;

b). että tulva-aukkoja riittävästi avaa-
malla on veden pinta edellämainitulla
kohdalla pyrytettävä padotuskorkeu-
dessa + 25,25 m. ja saa yläpuolelisen ve-
denpinta ylittää padotusrajan ainoastaan
molempien tulva-aukkojen ollessa täysin
avoinna. Veden laskeutuessa padotusrajan
alapuolelle saadaan veden korkeutta
taasen järjestellä tulva-aukkojen avulla;

c). että vesilaitoksen omistaja kohdassa
1 b poistettavaksi määrätyn vanhan padon koh-
dalle soveliaalle paikalle, johon yleisö helposti
pääsee, kustannuksellaan asettaa ja kunnus-
sapitää veden korkeusmittarin, johon sallit-
tu padotuskorkeus + 25,25 m. on selvästi mer-
kitty;

3.) a). että vesilaitoksen omistaja tulva-auk-
koja sulkeamalla ja vedenkulutusta vesilai-
toksessa supistamalla huolehtii siitä, että
uittauksen kymnyksellä ja uittoruuhessa
on uiton aikana riittävä veden syvyys
sekä luovuttaa uittoa varten uiton aikai-
nasta kosken vesimäärästä kovuudella
vähintään kolmaannelven;

b). että vesilaitoksen omistaja omalla
kustannuksellaan rakentaa ja kunnus-
pitää tarpeelliset ohjeuomit padon ylä-
puolella puutaravan johtamiseksi uittor-
uuhessa ja vesilaitospadon suojaamiseksi
uitolta aiheutuville vahingoille;

c) että vesilaitoksen omistaja korvaa metri-

kallitukselle uittoruuhen siirrosta aiheutuvat, uuden uittoruuhen lisätyt rakentamiskustannukset 2560 markkaa;

4) että vesilaitoksen paineputki ja pato tehdään tiiviksi, ettei niistä vuotava vesi pehmitä uittoruuhen tai rakennuksen perustaa tai aiheuta niissä jäätymistä sekä että vesilaitoksen omistajan on korvattava siitä mahdollisesti aiheutuvat vahingot;

5) että vesilaitoksen omistaja asianomaisen viranomaisen vaatiessa on velvollinen sallimaan korvauksella rakentaa patoon kalatien; sekä

6) että paahun N:o 41 kohdalla kosken oikealla rannalla kalliolla olevaa kiintopistettä $K = 20,00$ m. ei saa peittää eikä hävittää.

7) Tämän päätöksen lainvoimaiseksi tullua lakkaavat voimassa olemassa Hämeen läänin Kuvernöörinviraston syyskuun 22 päivänä 1873 antama päätös, joka koskee Tullijoukon myllyn perustamista Karkulan koskeen sekä Hämeen läänin Kuvernöörin syyskuun 3 päivänä 1914 antama päätös, joka koskee säikkölaitoksen perustamista edellämainitussa päätöksessä mainitun myllyn yhteyteen.

Tämä päätös ja niin jäljennöksi siitä lähetetään Kurun ja Teiskon pöytäkirjoille nimismiehelle, jonka tulee toimittettuaan päätöksen kuulutetuksi Kurun kunnan ilmoitustaululla ja saattaa siitä todistukset päätökselle ja jäljennöksille, antaa päätös tänne lähetettävää leimamaksua vastaan hakijalle ja pitää yksi jäljennöksi luonaan arkistona säilytettynä sekä palauttaa muut jäljennökset tänne lähetettäväksi tie- ja vesisäätöhallitukselle, metrihallitukselle, maataloushallitukselle,

teukselle ja Hämeen tie- ja vesirakennuspiir-
in piiri-insinööreille tiedoksi.

Val. os. Kko = = = 60 pv. kuulutta-
misesta, sitä = = = = jätettävä Kko:n kir-
joajan kourtiin.

Mka S. M.

Ylim. entt F. W.

~~Hämeen lääninhallituksen päätös~~

alompänä kerrotussa vesilaitoksen rakentamis-
ta koskevassa asiassa. Annettu Hämeenlinnas-
5150/79.D.38. sa kuun päivänä 1943.

Asiakirjoista esädeän tietää seuraavaa:

Hämeen läänin kuvernöörinviresto oli syyskuun 22
päivänä 1873 antamalla päätöksellä myöntänyt Ruoveden pi-
täjän Pihlejoen kylästä olevalle teolliselle Kari Hen-
rikinpoika Nenoselle oikeuden tullijohomyllyn rakentamiseen
Karjalan kosken kuran pitäjässä, jinkö lisäksi sama kuver-
nöörinviresto syyskuun 3 päivänä 1914 antamalla päätök-
sellä oli myöntänyt sanotun myllyn silloiselle omistajalle
Anoniss Järviselle oikeuden perustaa sähkölaitoksen myllyn
yhteyteen päätöksessä lähemmin mainituille ehdoilla.

Hämeen lääninhallitukselle hehtikuun 7 päivänä
1938 saapuneessa hakemukirjelmässä kuran pitäjistä oleva
kuran sähkö- ja mylly Osakeyhtiö niminen toimintami, jolle
sanottu sähkö- ja myllylaitos vesioikeuksineen oli vuokra-
simukseen nojalla siirtynyt, on anonut lupaa uudelleen ra-
kentaa mainitun vesilaitoksen.

Sittenkun Hämeen lääninhallitus oli toukokuun 9
päivänä 1938 antamalla välipäätöksellä määrännyt Hämeen
tie- ja vesirekennuspiirin piiri-insinöörin toimittamaan asi-
assa katselukseen ja sanotun tie- ja vesirekennuspiirin no-

~~rempi insinööri T.J. Peltonen oli, osastonsa esiröyryksen no-
jalla, toimittanut paikalla katselukseen ja laatinut sen no-
jalla toimituskirjat ja kerttopiirroksen pituus- ja poikki-
suotopiirroksineen sekä uutta vesilaitosta koskevine merkin-
töineen sekä antanut lausuntonsa, on Hämeen tie- ja vesi-
rakennuspiirin piiri-insinööri oman lausuntonsa ohella tänne
toimittanut mainitut esikirjat ja osallisten kuulustelema-
te verten pidettyjen kokousten pöytäkirjat sekä edellämai-
niten katselukseen toimitusmiesten laatiman vahinkojen servi-
soisipöytäkirjan, joista esikirjoista mainittujen kokousten
pöytäkirjat, vahinkojenservisioisipöytäkirja ja toimituskirja,
viimeksi mainittu kuitenkin ainoastaan tarpeellisin osin, tä-
män juljennettiin seuraavan sisältöisinä:~~

"Liite "Kurru"

Pöytäkirja laadittu kesäkuun 14 pöi-

vänä 1938 Peltoniemen koulukodissa Kurun
pitäjän Karjulan kylässä pidetyssä, Karjulan
joen Karjulankoskeen uudestaan rakennettavan
Kurun Sähkö - ja Mylly Osakeyhtiön vesivoi-
velsituksen perustamiskatseluksen alikokou-
ksessa.

Hämeen läänin Maaherran määrättyä toukokuun 9 pöi-
vänä 1938 antamallaan välipöytäkirjalla N° 9150 Hämeen tie- ja
vesirakennuspiirin Piiri-insinöörin toimittamaan voimassaolo-
vassa vesioikeudessa säädetyä katselukseen Kurun Sähkö -

ja Mylly Oyn tekemän anomuksen johdosta, joka koski Kurun kunnassa Karjulan joen Karjulan koskessa olevan vesivoimalaitoksen uudestaan rakentamista kuulutti allekirjoitetut, Piiri-insinöörin katselmuksen suorittajaksi määräämä toimitusmies, Kurun kunnan ilmoitustaululle viime toukokuun 29 päivän ja kuluvan kesäkuun 15 päivän väliseksi ajaksi julkisena kuulutuksella sekä antoi säädetyssä ajassa erikseen tiedoksi metsähallitukselle, maataloushallitukselle, kalatalousosastolle, Kurun piirin nimismiehelle, hakijalle sekä seuraaville puustavereyhtisille: Ab. J. M. Engvist Oy., W. Rosenlew & Co Ab. ja Oy. A. Ahlström, että katselmaa pidetään kokouksella ylimääräisessä paikassa ja mainittuna aikana.

Kokouksessa olivat saapuvilla paitsi allekirjoitetut uskoteiksi miehiksi kutsutut maanviljelijä Pekka Petäjänieni ja työmieh K. I. Törnä Kurun pitäjän Petäjälammista kylästä molemmat maanviljelijäyhtymien valitsemia uskottajia miehiä, sekä asiallisina seuraavat:

Tampereen kaupunginhallituksen valtuuttamana johtaja Arre Leatto Kurun pitäjän Karjulan kylästä.

Kurun Sähkö- ja Mylly Oy:n puolesta kauppereksiteriin tehdyn merkinnän perusteella johtaja Arre Leatto.

Ab. J. M. Engvist OY:n valtuuttamana metsänhoitaja M. Mäkeläinen.

W. Rosenlew & Co Ab:n valtuuttamana metsätynjohta-
ja A. Kerttunen.

Kuron piirin siivoksi Arne Lehtinen.

Metsähallitukseen edustajana metsähallitukseen insinöö-
rieston toukokuun 31 päivänä 1938 Kuron metsäkoulun joh-
tajalle antaman määräyksen ja tämän kesäkuun 13 päivänä
1938 antaman siirtomääräyksen nojalla metsäkoulun v.t.metsä-
sänhoitaja T. Marjinen.

Maanviljelijä Uno Saarelhti, Vähä-Kerjulan tilan
omistaja Kuron pitäjän Kerjulan kylästä.

Maanviljelijä Jasse Nieminen, Koskelen tilan omista-
ja Kuron pitäjän Kerjulan kylästä.

Maanviljelijä Emil Korpela Kuron pitäjän Hainarin
kylästä.

Kuusenkirjuri Ville Solin Kuron pitäjän Keimäsihe-
den kylästä.

1 §.

Toimitussienon asia tiedusteltua toimitettiin ko-
koukseen laillisesti kokoonkutsutuksi sekä toimitussienon ja usko-
tut sienet esteettömiksi kysymyksessä olevan toimituksen suori-
tukseen.

2 §.

Toimitussienon luki Kuron Sahk- ja Mylly OY:n Häm-
meen läänin esikameralle jättämän, voimaantulon 26 päivänä

1930 päivätyn Karjalan kosken vesivoimalaitoksen uusimista koskevan ensuksen sekä maaherran siitä antaman välipäätöksen.

3.

Toimitusmiehen kehoitettua esiallisiä lausemaan mielipiteensä hakemuksesta

Maanviljelijä Uno Sääkslahti kertoi, että Karjalan Ylä-myllyn lohko rakennutti Ylä-myllyn viimeksi uudelleen v. 1884, ottaen mylläriksi Mooses Niemisen, jolle lohko sittemmin vuokrasi myllyn 50 vuodeksi. Ennen vuokrakauden lopusta siirsi Mooses Niemisen perikunta tämän oikeudet tekeisin myllylohkelle

Maanviljelijä Emil Korpela huomautti, että ylä-myllyn lohkolla oli ennen mylläriä ottamista koskeessa jalkamyly, jossa oli paljon osakkaita. Mylläri Mooses Nieminen rakensi kosken v. 1884 ratsamyllyn ja myllylohko osasi hänelle rakentajaisien.

Metsätyönjohtaja A. Kerttunen tiedusteli keneltä Kuren Sähkö- ja Mylly Oy. on alunperin vuokrannut oikeutensa koskeen. Rosenlew yhtiö on aikaisemmin omistanut Heikkilän talon, jonka mest ulottuivat Karjalan kosken rannalle ja tietämättä muksen ei Rosenlew yhtiö ole luovuttanut vesi- ja koskioikeuksiansa tilan maita myydessään. Puhuja mainitsi, että Rosenlew yhtiö on aikoinaan vaihtanut

Heikkilän talon tilanomistaja Idmanille ja tämä vuorostaan on myynyt sen pankinjohtaja Castrenille, jolta tilin oston kautta edelleen siirtyi Enqvist osakeyhtiön hoitoon. Tämä myi sittemmin osan tilasta Tampereen kaupungille Peltoniemen koulukodin hallintaan. Puhuja ilmoitti edelleen, että Rosenlew yhtiö ei vastusta aiotun veevoimaleitoksen rakentamista, mutta jos havaitaan, että yhtiöllä on oikeutta koskeeseen, niin tulleen mahdollisesti myöhemmin esittämään esienmukainen korvauksenasia.

Metsänhoitaja H. Mäkeläinen ilmoitti, että Enqvist osakeyhtiön puolesta on käyty tutkimassa vanhoja asiakirjoja Hämeen läänin maanmittauskonttorissa, ja osoittavat nämä Enqvist osakeyhtiön osistusoikeuden yhtiön kauran Sähkö- ja Mylly Osakeyhtiölle vuokraamaan koskioikeuteen. Maarekisteristä oli käynyt selville, että Alamyllyn koski kuului Heikkilän ja Tyrkkölään tiloille.

Maanviljelijä Janne Nieminen mainitsi, että hänen omistuksessa Koskolan tila on eroitettu Ylä-Karjalan tilasta sekä, että Koskolan tilan maat ulottuvat Karjalan kosken renteen osaksi. Tilin tammikuun 19 p:nä 1909 päivättyyn kauppakirjaan on merkitty, että Koskolan tilalle tulee kuulumaan kaikki vanhat tiluksensa ja vesioikeutensa koskeen.

Kunnankirjuri V. Solin ilmoitti, että Yrjö Laurilan

omistaman Ylä-Karjulan tilan maat ulottuvat jokeen osaksi Karjulan kosken yläpuolella. Samoin ulottuvat jokeen Lauri Koskela omistaman Kalliovirtin tilan maat.

Maanviljelijä Uno Saakelahti huomautti, että hänen omistamansa Vähä-Karjulan tilan, jolla on sama kenttätila kuin Koskela tilailakin, maat myös ulottuvat jokeen osaksi kosken yläpuolella, jolla perusteella puhuja katsoi olevansa osakas kosken vesivoimaan.

Metsänhoitaja T. Marjanen lausui, että kun vesilaitosta varten tulee rakennettavaksi uusi pato, niin pitää sen olla rakenteeltaan sellainen, että se ei ole esteenä puutaveran uittolle koskessa, eikä myöskään uittolaitteiden korkeukselle tai uittosille. Patoon suunniteltua 2 m levyistä uittosaukua voidaan pitää riittävänä. Kuitenkin tulee uittolle tarpeelliseen vesisyvyyden säilyttämiseksi patoon tehtävän uittosaukon kynnyksen enintään olla vertaisleveys korkeudessa 24,60 m eli sama kuin 10/3 -38 päivätyssä Haukka-Karjulan joen täydentävässä lauttaosakäynnössä on määrätty. Uiton suorittamiseksi kosken ohi tulee rakennettavan vesilaitoksen luovutteen tarpeellinen vesimäärä korvaukselta.

Metsänhoitaja M. Mäkeläinen ilmoitti, että puutaveran uitto Haukka-Karjulan vesistöissä alkaa tavallisesti toukokuun alussa jäiden lähdettyä ja loppuu kesäkuun puolivälissä. Tukkeja ja pinotavaraa uittetaan vesistöissä noin

44000 uittoyksikköä vuosittain.

Maanviljelijä Uno Saakelahti huomautti, että Karjulan kosken yläosassa on jonkunverran pieniä lohia, joita tilanomisteja idän aikomaan istutti koskeen. Kuvien mukaan hoites kosken kalakantaa joku kalenviljelylaitos. Myöskin ahvenia ja haikia on Karjulan joessa jonkunverran. Varsinaista kalastusta ei joessa kuitenkaan harjoiteta, vaan rajoittuu se paikkakuntalaisten onkimiseen. Joen kalakannalle ei puhujan mielestä vesilaitoksen rakentamisesta aiheudu sanottavaa haittaa. Mitään mainittavia kalastuslaitteita ei joessa ole.

Maanviljelijä Janne Nieminen ilmoitti, että hän ei vastusta vesilaitoksen padon ja paineputken rakentamista maalleen, mutta ei tämä toimenpide saa aiheuttaa mitään vahinkoa hänen omaisuudelleen. Sitäpaitsi tulee Karon Sähkö- ja Mylly Osakeyhtiön suorittaa hänelle kohtuullinen korvaus puheensolevasta rakennusoikeudesta ja rakennustyön aikana hänelle mahdollisesti aiheutetusta vahingosta ja haitasta.

Metsänhoitaja H. Mäkeläinen ilmoitti, että J.V. Enqvist Osakeyhtiö, joka omistaa Karjulan kosken itäpuolen ja suurimman osan sen rannoista, ei vastusta suunnitelman mukaisen vesilaitoksen rakentamista padoineen ja paineputkineen yhtiön maalle. Rakenteet eivät kuitenkaan saa aiheuttaa

neuttas yhtiölle vahinkoa. Sitapaitsi tulee Kurun Sähkö-
ja Mylly Osakeyhtiön korvata Anqvist yhtiölle vesilaitok-
sen rakentamisesta sille mahdollisesti aiheutuva vahinko ja
haitta.

Johtaja Aarre Laatto, kertoi, että Karjulan kosken
ylämylly on vuokrattu vuonna 1926 perustetulle Kurun Säh-
kö ja Mylly Osakeyhtiölle 50 vuodeksi vuonna 1937.

Maanviljelijä U. Sakselahti ilmoitti, että sähkölai-
toksen rakensi Alamyllyn yhteyteen vuonna 1912 A. Järvinen.
Sitten siirtyivät mylly -ja sähkölaitos vuonna 1926 pe-
rustetulle Kurun Sähkö -ja Mylly Osakeyhtiölle.

Metsänhoitaja M. Mäkeläinen ja maanviljelijä Janne
Nieminen ilmoittivat suostuksensa siihen, että uuden vesi-
laitoksen padotuskorkeus määrätään osaksi kuin nykyinen
Ylämylly on käyttänyt.

Kun asiasta ei enään haluttu käyttää puheenvuo-
roja lopetettiin kokous toimitusmiehen ilmoitettua, että ket-
seluukeen loppukokouksen pidosta kuulutetaan erikseen.

Paikka ja aika alussa mainitut.

T.J. Peltonen

toimitusinsinööri.

Lius "Sähkö"

Pöytäkirja laadittu marraskuun 14 pii-

vänä 1939 Peltoniemen koulukodissa Kurun pi-

täjän Karjulan kylässä pidetyssä, Karjulan jo-

en Karjalan koonkeen uudestaan rakennet-
tevan Kurun Sähkö - ja Mylly Osakeyhti-
ön vesivoimalaitoksen perustamiskatsel-
muksen loppokokouksessa.

Kokouksesta oli ilmoitettu sisällisille Kurun kun-
nan ilmoitustalolle viime lokakuun 28 päivän ja kuluvan
marraskuun 14 päivän väliseksi ajaksi julkisannulla kuulu-
tuksella sekä annettu erikseen tiedoksi metsähallitukselle,
metsätaloushallituksen kalataloussosastolle, Kurun piirin nimis-
miehelle, Tampereen kaupunginhallitukselle, hakijalle, seuras-
ville postivarsayhtiöille: Ab, J.E. Enqvist Oy., W. Rosenlev
& Co Ab. ja Oy. A. Ahlström sekä maanviljelijöille Jenne
Nieminen, Lauri Kookela, Uno Saksalahti, Yrjö Laurila yn-
nä metsätaloudenjohtaja Eino Järviselle.

Kokouksessa olivat saapuvilla paitsi allekirjoitte-
nut toimitusmiehen uskontoiki miehiksi kutsutut maanviljelijät
Matti Viitemäki Kurun pitäjän Riuttaakorven kylästä ja työ-
miehen E.I. Törmä saman pitäjän Petäjälän kylästä molem-
mat maanviljelijöiden valitsemia uskontoiki miehiä sekä sisäl-
lisine seurevat:

Tampereen kaupunginhallituksen valtuutettuna johtaja
ja Aarre Leatto Kurun pitäjän Karjalan kylästä.

Kurun Sähkö - ja Mylly Osakeyhtiöstä edusti yhtiön
hallitukseen pöytäkirjan ottaneen nojalla johtaja Aarre Leatt-

to.

Ab. J.W. Enqvist Oyj:n valtuuttamana metsäkeskuri Kale Lindqvist.

W. Rosenlew & Co Ab:n valtuuttamana metsäpiirityönjohtaja A. Karttunen.

Kurun piirin nimismies Arne Lehtinen.

Metsähallituksen edustajana metsähallituksen insinöörieston lokakuun 31 päivänä 1939 antaman määräyksen nojalla rakennusmestari Hugo Ojanen.

Maanviljelijä Uno Sääkelahti, Vähä-Karjulan tilan omistaja Kurun pitäjän Karjulan kylästä.

Maanviljelijä Janne Nieminen, Koskolan tilan omistaja Kurun pitäjän Karjulan kylästä.

Maanviljelijä Lauri Koskela, Kalliopirtin tilan omistaja Kurun pitäjän Karjulan kylästä.

Kurun metsäkouluun edustajana ilmeisen valtakirjeen metsätyönjohtaja Konsta Lehtovuori Kurun pitäjän Karjulan kylästä.

1 §.

Toimitusmiehen esillä tiedusteltua tunnustettiin kokous laillisesti kokoonkutsutuksi sekä toimitusmies ja uskottut miehet esteettömiksi kysymyksessä olevaa toimitusta suorittamaan.

2 §.

Toimitusmiehes luki edellisen kokouksen pöytäkirjan,
joka hyväksyttiin muuttamattomana.

3 f.

Edelleen toimitusmiehes luki esieessa lausumanes toi-
mituskirjan ja lausunnon, kehoittaen asiallisia lausuman
mielipiteensä ehdotuksesta, winkä johdosta

Johtaja Aarre Lestto toimitusmiehesen ehdottomien ra-
kennuslupeehtojen 3 b kohtaan viitaten huomautti, että hän
kyllä pitää kosken rannoilta uittoaukkoon johtavia ohjepuo-
meja tarpeellisina, mutte katsoo niiden asettamisen uitta-
jien velvollisuudeksi, kuten vanhan padon yhteydessä olewi-
en puomienkin.

Metsätysjohtaja A. Kerttunen ilmoitti yhtyvänäs
toimitusmiehesen ehdotukseen. Uittoaukkoon johtavien ohjepuo-
mien asettaminen on puhujan mielestää katsottava vesileitok-
sen onistajien velvollisuudeksi, koska uuden padon rakenta-
minen vanhas alemmekai aiheuttaa sen, että veto välittö-
mästi padon yläpuolella käy huonommekai.

Metsäksöörri Kalle Lindqvist ilmoitti yhtyvänäs
edellisen puhujan lausuntoon.

Johtaja Aarre Lestto. pidätti itselleen oikeuden
myöhemmin mahdollisesti tehdä muistutuksensa. esiasse mas-
herrelle.

Mansviljelijä Uno Sankelahti huomautti, että toi-

mituskirjassa mainitulla Kerjulan kosken Ylä-Myllyn lohkon ja Kurun Sähkös- ja Mylly Osakeyhtiön välisellä vuokrasopimuksella ei hän missään tapauksessa ole luovuttanut mahdollista omistusoikeuttaan Kerjulan kosken vesivoimaan.

Maanviljelijät Janne Nieminen ja Lauri Koskela ilmoittivat täydellisesti yhtyvänsä omaan kosken omistusoikeuteensa näiden edelliseen lausuntoon.

Maanviljelijä Uuno Sähkälähti katsoi voivansa hyväksyä toimitusmiehen ehdotuksen asiassa. Vesitilanteeseen näiden ilmoitti puhuja maidensa kohdalla olosuhteiden uuden vesilaitoksen valmistuttua vuonna 1939 keuhällä jonkunverran parantuneen vanhan vesilaitoksen aikaiseen tilanteeseen verraten. Puhuja huomautti lisäksi, että hänen käsityksensä mukaan uuden padon yläpuolelle suodostunut suvanto on uitolle jonkunverran epäedullisempi kuin vanhan padon aikana.

Maanviljelijä Janne Nieminen ilmoitti samoin voivansa hyväksyä toimitusmiehen ehdotuksen, painostaen kuitenkin sitä seikkaa, että vesilaitoksen maapadon tulee rakentaa niin tiiviiksi ja ainakin hänen siltänsä seikka ulottuvaksi, että se ei vuodollaan aiheuta veden virtaamista hänen rakennuksensa perustuksiin ja piharealleen. Vesilaitoksen mahdollisesti aiheuttamista vahingoista hänen omaisuudelleen pidätti puhuja oikeuden vaatia asianmukaisen

vahingonkorvauksen.

Masvilieliiä Lauri Koskela ilmoitti yhtyvän Uuno Sääkseläiden edelläkerrottuun lausuntoon. Mitä tulee vesitilanteeseen hänen omistamansa Kalliovirtin tilan kohdalla, niin ei se ole perantunut uuden vesilaitoksen valmistuttua, vaan on pysynyt suunnilleen entisellään.

Rakennusmestari H. Ojanen lausui, että hän hyväksyy toimitusinsinöörin ehdotuksen, mutta ehdottaa lisättäväksi rakennuslupeehtoihin vielä seuraavat määräykset:

että paineputki on tehtävä tiiviiksi, ettei siitä vuotava vesi pehmitä uittoruohon perustaa tai jäädytä uittoruosta sekä että vesilaitoksen omistajan on korvattava siitä mahdollisesti aiheutuvat vahingot, sekä

että vesilaitoksen omistajan tulee korvata metsähallitukselle uittoruohon siirrosta aiheutuvat, uuden uittoruohon lisätyt perustamiskustannukset.

Lisäksi puhoja esitti pöytäkirjaan merkittäväksi seuraavan selityksen ja laskelman uittoruohon lisääntyneistä perustamiskustannuksista:

Sitten kun Kerun Sähkö - ja Mylly Osakeyhtiö v. 1938 -1939 rakensi Kerjulen kosken niskaan uuden voimalaitospadon noin 20 m alemmaksi entistä patoa siirtäen samalla uittoruohon vesisekkoa n. 1,5 m vasemmalle entistä sukosta, uusi kuluvana vuonna Metsähallitus Kerjulen kos-

ken uittoruohen. Tällöin k.o. voimalaitospadon siirto ja paineputken sijoitus aiheuttivat huomattavan lisäyksen uittoruohen uusimiskustannuksiin, joista mainittakoon seuraavaa:

että uittoruohen siirryttyä toiseen kohtaan, oli paikan päällä tällä osalla toimitettava tarpeelliset mitaukset ja vaskitukset, sekä niiden perusteella laadittava uusi rakennussuunnitelma työpiirustuksineen,

että uittoruohen paikan siirtyessä vasemmalle 100 m matkalla, oli tällä välillä perustus peruspilareineen tehtävä kokonaan uudestaan ja kun uusi voimalaitospato siirtyi entistä patos alemmaksi kynnyshkorkeuden pysyessä suunnitteen entisellään, aiheutui tästä uittoruohen ja kosken pohjan korkeuseroon lisäystä, lisäten kustannuksia perusrakenteessa.

Jos olisi uittoruocha uusittaessa saatu käyttää entisiä pituus- ja korkeusmittoja, niin edellä esitettyjä lisätoimia ei olisi tarvinnut suorittaa.

Alla on laskelma voimalaitospadon muuttamisesta uittoruohen uusimiselle aiheutuneista lisäkustannuksista.

	Määrä	Laji	&	Kustannus	
				mk	p

Ruohen siirrosta aiheutuneet:

Suunnittelu ja piirrosten teko				1.400	-
Pl.6-8 välillä louhittu kalliota	1	m ³	100:-	100	-

Pl. O -10 välillä peruspilareita			
perustustöineen	34 kpl	150:-	5.100 -
" " "	" " "	18 "	40:- 720 -
	Yhteensä mk		7.320

Puhuja mainitsi edelleen, että vanhan ruuhkan, kosken pohjekivistä tehty kiviperustus oli niin hyvä, että sitä ilman muuta olisi voitu käyttää uudessa uittoruuhassakin, ellei tätä olisi tarvinnut vesilaitoksen paineputken vuoksi siirtää.

Metsätyöjohtaja Konsta Lehtovuori ilmoitti yhtyvänsä rak. mestari H. Ojaseen edellisessä lausuntoon.

Johtaja Arre Laatto huomautti, ettei hänellä ole mitään sitä vastaan, että rakennuslupeehtoihin lisätään rakennusmestari H. Ojaseen paineputken tiiviyyttä koskeva kohta. Mitä tulee uittoruuhkan siirtämisestä aiheutuvaan korvausvastuuseen, niin puhuja piti sitä aiheettomana, koska vanhan uittoruuhkan perustus oli niin huono, että se joka tapauksessa olisi ollut tehtävä uudestaan. Sitäpaitsi vesilaitoksen rakennuttama uusi pato teki uittoruuhkan lähtökohdan helpomaksi rakentaa ja kun pato siirtyi alaspihin kooskeeseen, niin se samalla lyhensi uittoruukasta olentaen uuden ruuhkan rakennuskustannuksia.

Uskottumies K.I. Törnä, joka oli ollut tekemässä vanhan uittoruuhkan perustusta noin 12-13 vuotta sitten, ilmoitti perustuksen ruuhkan karmallakin sivulla tehdyn ko

ken pohjalta kerätyistä maakivistä, jotka sijoitettiin pitteussuunnassa noin 3 m etäisyydelle toisistaan.

Toimitusmies ilmoitti, että uuden padon siirtäminen 23,5 m vanhaa padoa alemmaksi lyhensi uittoruuhun pituutta 26 metrillä. Samalla hän ilmoitti, että koska paineputken vuotamisesta voi olla rakennusmestari H. Ojosen esittämiä haitallisia seurauksia uittoruuhelle, varsinkin niillä kohdilla, joissa paineputki kulkee savimaita pitkin, ja koska ei hakijankaan puolesta esitystä vastustettu, tulee toimitusmies ehdottamaan rakennuslupaehtoihin otettavaksi rakennusmestari H. Ojosen esittämän paineputken tiiveyttä koskevan määräyksen.

Metsähallituksen edustajan, rakennusmestari H. Ojosen esittämän, uittoruuhun siirtämisestä aiheutuvan korvausvastuun suhteen ilmoitti toimitusmies, että hän paikkaila toimitettavan tarkastuksen perusteella yhdessä uskottujen miesten kanssa tulee suorittamaan arvion vaaditusta korvauksesta.

Suoritetun arvion jälkeen, josta toimituksesta pöytäkirja seuraa oheisena, ilmoitti toimitusmies, että hän edellimmäisessä pöytäkirjassa lähemmin esitetyillä perusteilla ehdottaa rakennuslupaehtoihin otettavaksi seuraavan määräyksen:

että vesilaitoksen omistaja korvaa metsähallituk-

selle uittorouhen siirrosta aiheutuvat, uuden uittorouhen
lisätyt rakentamiskustannukset 2560 mk.

Nuorena suhteissa eivät asianosaisten lausunnot
aiheuttaneet muutosta toimitusmiehen ehdotukseen.

Kun asiasta ei enään haluttu käyttää puheenvuo-
roja lopetettiin kokous.

Paikka ja aika alueella mainitut.

T.J. Peltonen

toimitusinsinööri.

Lisä "Mylly"

Pöytäkirja laadittu marraskuun 14 päi-

vänä 1939 Kurun pitäjässä sijaitsevan Ker-
julan kosken uuden vesivoimalaitoksen raken-
tamisen yhteydessä siirrettäväksi tulleen uit-
torouhen lisääntyneiden rakennuskustannuksien
arvioimistoimituksessa.

Arvioimistoimituksessa suorittajina olivat otsikossa
mainitun vesilaitoksen perustamiskatselmuksen toimitusmiehet
insinööri T.J. Peltonen ja uskotut miehet maanviljelijä
Matti Viitamaa Kurun pitäjän Niuttaakosken kylästä ja
työmiehen K.I. Törmä saman pitäjän Petäjälammien kylästä so-
lennat viimeksi mainitut maanviljelijän valitsemia uskottu-
ja miehiä.

Kosken vesivoimalain käyttämisestä annetun asetuk-
sen muuttamisesta lokakuun 19 päivänä 1934 annetun ase-

tuksen mukaan m.m. vesistön vedenjuoksun säännöstelykatselmuksen toimitusmiehet voivat suorittaa arvion siitä korvauksesta, joka lain mukaan on oikeudenomistajille suoritettava ja joka harkitaan voitavan edeltäpäin laskea, niin yhdensukaisesti tämän kanssa ja ottaen huomioon esien laadun katsovat toimitusmiehet olevansa oikeutatut kyseymyksessä olevan arvion suorittamaan.

Kuten vesilaitoskatselmuksen loppukokouksen pöytäkirjaan 14/XI 1939 on merkitty, esitti metsähallituksen edustaja rakennusestari H. Ojanen vesilaitoksen omistajalle seuraavan veestimuksen:

että vesilaitoksen omistajan tulee korvata metsähallitukselle uittoruohon siirrosta aiheutuvat, uuden uittoruohon lisätyt perustamiskustannukset.

Siirrosta aiheutuvista lisäkustannuksista esitti rak. H. Ojanen seuraavan laskelman,

Seunnittelu ja piirrosten teko	1.400:-
Pl.M 6 - 8 välillä louhittu kalliota 1 m ³ á 100:-	100:-
" " 0 -10 " peruspilareita perustustöineen	
34 kpl á 150:-	5.100:-
" " " " sin 18 kpl á 40:-	<u>720:-</u>
	mk. 7.320:-

Arviomiesten rakennuspaikalla suorittaman tarkastuksen perusteella todettiin uuden uittoruohon olleen vesi-

laitoksen paineputken sijoittamisen vuoksi välttämättä siirtää n. 100 m matkalla uudesta padosta lähtien 1 - 1,5 m koskeen päin. Samalla todettiin myöskin, että uittoruuhu oli lyhentynyt 26 m senjohdosta, että uusi pato oli rakennettu entistä 23,5 m alemmaksi. Vanhan uittoruuhun peruskiviä ei n. 50 m matkalla uudesta padosta lukien voinut käyttää uuden ruuhun perustuksiin, koska ruuhun pohja tällä välillä padon siirtymisen vuoksi oli nostettava.

Toimitusmiehet katsoivat, että edelliseen uittoruuhun siirtymisestä aiheutuneesta häitöstä oli vesilaitoksen omistajan suoritettava metsähallitukselle korvaus, mutta että tällöin kohteussyistä oli myöskin otettava huomioon se etu, mikä padon siirtymisestä alapäin oli uute uittoruuhun rakennettavassa. Varsinkin kun korvausvastuukin käsitti aiemmin uittoruuhun liittyvät rakennuskustannukset.

Rakennusmestari H. Ojosen esittämän laskelman lisäkustannuksista katsoivat arviomiehet suossa suhteessa kohtuulliseksi peitai 18 kappaleelle peruskiviä lasketun hinnan 40:- / kpl liian korkeaksi, koska oli mahdollista käyttää näitä peruskiviä uudenkin ruuhun perustuksiin, joten rakennuskustannuksien voidaan katsoa lisääntyneen aiostaan näiden kivien siirrosta ja pystytyksestä uuteen paikkaan. Siirtokustannukset arvioitiin 20:- / kpl, joten laskelman

loppusumma päättyy 6960 markkaa.

Uittoruohon lyheneminen 26 metriä aiheutti toimitusmiesten arvion mukaan seuraavan vähennyksen rakennuskustannuksissa.

Lankkuja 2 x 8" 1,02 stk 2040:-

Hirsiä 6" 8", 9" ja 10" 257,7 j³ 1546:-

Hirsitys 488:-

Lankutus 234:-

Naulat ja pultit 92:-

ok. 4400:-

Lisääntyneet rakennuskustannukset suoritettuna arvion mukaan ovat siis 6960 - 4400 = 2560 mk. jonka summan toimitusmiehet ehdottavat vesilaitoksen omistajan maksettavaksi korvauksena metsähallitukselle.

Paikka ja aika edellä mainittu.

Matti Viitaniemi A.J. Törnä T.J. Peltonen

Liite "Karjula"

Toimituskirja ja lausunto kesäkuun

14 päivänä 1938 aloitetusta, Kurun pitä-

jän Karjulan joen Karjulan koskeen uude-

staan rakennettavaksi suunnitellun, Kurun

Sähkö- ja Mylly-Osakeyhtiön vasivoimalai-

toksen perustamiskatselmuksesta. Toimitus

siheutui Hämeen läänin esikammarin toukokuun

9 päivänä 1938 antamasta välipäätöksestä

Hämeen läänin maaherralle esittäessään, maaliskuun 26 päivänä 1938 päivätystä kirjelmästä on Karon Sähkö- ja Mylly Oyn puolesta johtaja Aarre Laatto pyytänyt mainitulle yhtiölle lupaa saada uudestaan rakentaa mylly- ja sähkövoimalaitos yhtiön vuokraamaan Karon kunnan Karjulan kylässä sijaitsevaan Karjulan koskeen.

Maaherran määrättyä edellämainitulle valtiokatsel- lään Hämeen tie- ja vesirakennuspiirin Piiri-insinöörin toimittamaan hakemuksessa mainittua tarkoitusta varten määrätty katselus ja Piiri-insinöörin annettua toukokuun 16 päivänä 1938 päivätyllä määräyksellä tehtävä allekirjoittaneen suoritettavaksi, aloitettiin katselus kesäkuun 14 päivänä 1938 kokouksella, jossa laadittu pöytäkirja seuraa ohellessa.

Katseluksessa tapahtuneen selvittelyn ja piirin arkistossa säilytettävien puheensalvea vesivylän koskevien esikirjojen perusteella olen asiassa laatinut seuraavan toimituskirjan ja lausunnon.

Vesistö. Karjulan joen vesistö alkaa Ruoveden kunnan länsiosassa sijaitsevasta noin 1 km levyisestä ja 2 km pituisestä Haukkajärvestä, jonne lianuntietä on matkaa Karjulan koskelta suoraan pohjoiseen noin 15 km. Haukkajärveen laskee kaakosta päin pieni Kivikierike järvi, idästä päin Myl-

yläosan kautta Iso- ja Vähä-Saarijärvi sekä Salmijärvi ja pohjoisesta päin pieni Aunejärvi.

Haukkajärven lounaiskulmasta virtaa vesi suoraan länteen noin 1,5 km matkan, kääntyen sen jälkeen etelään päin. Käännekohtaan yhtyy jokeen luoteesta päin Mustajärviä tuleva Iso-Mustajärven oja ja noin 2,9 km tämän yhtymäkohdan eteläpuolella lännestä päin Jänisjärvestä laskeva Jänisjärven oja. Tällä kohdalla ylittää joki Ruoveden ja Kurun pitäjien rajan. Haukkajärven ja Jänisjärven ojan suun välistä joon osaa nimitetään Haukkojoeksi. Tästä edelleen alaspäin Taikinalanpuen suuntaan eli noin 4,6 km matkalla nimitetään jokea Liesijokeksi, johon noin 0,7 km päässä Taikinalanpuesta pohjoiseen päin laskee kaakon suunnalta Leppä- ja Iso- ja Vähä-Kalliojärviä pieni lisäjoki. Taikinalampi on metalin Taikinnsalmen kautta yhteydessä noin 7,5 km pitkisen keksoisaisen Kuusjärven kanssa. Järven noin 4,5 km pitkiseen yläosaan leveys vaihtelee 200 ja 300 m välillä. Suunnilleen 3 km pituinen alasa, joka perään Vehkakosken kautta on yhteydessä järven yläosaan kanssa, on muodoltaan jokimaisen kapea muodosteen useita salmekkeita. Noin 3,5 km Kuusjärvestä alaspäin laskee joki, jota tällä loppuosalla nimitetään Karjulan joeksi, pohjoisesta päin Nasijärven vesistön Vankoveden Innenlahteen.

Haukkojoki muodostaa keskivaiheillaan Haukan Mylly-

kosken, jossa putousta noin 80 m matkalla on 3,1 m. Kosken itäreunalla sijaitsee Haukan jalkamyly. Joki muodostaa kosken alapuolella lisäksi pari pientä sahaa.

Liedjoen yläosassa sijaitsee Losun saha ja juokseen keekivsiheilla Valkaman ja Kallioheppaan sahit. Viimeksimitujen alapuolella muodostaa Liesijoki pienehköt Kallioheppaan, Karjasaillen, Palaneen myllyn ja Karhun kosket.

Karjulan jossa sijaitsee noin 400 m Kuusjärven alapuolella Ruukin koski, jossa 100 m matkalla on putousta noin 2 m. Edelleen noin 400 m Ruukin kosken alapuolella sijaitsee Sahan koski, jossa 300 m matkalla on putousta 3,8m. Sahan koskessa samoin kuin Ruukinkoskessaakaan ei ole vesilaitoksia.

Karjulan 440 m Sahan kosken alapuolella alkaa Karjulankoski, jossa koski. putousta 400 m matkalla on noin 19,5 m. Ennen laskeaan Innanlahteen muodostaa Karjulan joki vielä noin 800 m Karjulan kosken alapuolella Kuuskosken, jossa on 65 m matkalla putousta n. 0,8 m. Kuuskoskessa ei ole vesilaitoksia.

Karjulan koskessa sijaitsi tämän katselun aikaan kaksi vesilaitosta n.s. Karjulan kosken Ylämylly ja Karjulan kosken Alamyly.

Ylämyllyn Ylämylly, joka Aurun Sahkō -ja Mylly Osakeyhtiön vesilait-toimesta on uuden vesilaitoksen rakentamisen johdosta puret-
tokset. tu vuonna 1939, sijaitsi kosken länsireunalla marraskuun

14 päivänä 1939 päivättyyn katseluspiirustukseen (Karttaliite N 13) merkityn mittapaalun N 39 kohdalla. Mylly oli lahkomylly, joka viimeksi oli uudestaan rakennettu vuonna 1894. Voimakoneena oli vesiratas, joka käytti kolmea jsehinkiviparia ja yhtä ohrankoorimekonetta. Myllyn yhteyteen oli rakennettu myös osalle vesiratsalla käypä pärehöylä. Kosken poikki rakennettu vesilaitoksen puupato, joka nyttemmin on myös pois purettu, sijaitsi kosken niskassa edelläänäinon katseluspiirustuksen mittapaalun N 37 kohdalla. Padosta johti ylämyllyyn veden 41,13 m pituinen puuruohi, jonka padossa olevan sisäänvirtausaukon vapaa leveys oli 1,70 m ja kynnyskorkeus + 24,75 m. Tämän väylän puoleisesta sivusta 1,13 m uoman keskelle päin sijaitsi padossa puupylväällä kahtia jaettu talva- ja uittoaukko, jonka vapaa leveys oli $1,29 + 1,28 = 2,57$ m ja kynnyskorkeus + 24,60 m. Padon harjakorkeus oli + 25,52 m. Heinäkuun 4 päivänä 1938 suoritetussa mittauksessa todettiin Ylämyllyn vesiputouksen olleen 5,85 m. Uittoaukosta johti alempana olevaan suvantoon kosken eteläpuolella 347 m pituinen melko lahoessa kunnossa oleva puinen uittoruohi. Ylämyllyyn kuulova vesilaitosta ei tietävästi ollut laillistettu.

Ylämyllyn

vuokraus.

Huhtikuun 11 päivänä 1937 päivätyllä vuokrevälikirjellä (Liitteet N 1, 2 ja 3) vuokrasivat Ylämyllyn lahkon osakkaat Karjalan kosken Ylämyllyn kaikkine siihen kuuluvine koski-y.m. oikeuksineen ja alueineen Karun Sähkö- ja Myl-

ly Osakeyhtiölle viidenkymmenen vuoden ajaksi vuokraväli-
kirjassa mainituille ehdoille.

Alamyliyn Kerjulan kosken Alamyli sijaitsee mittauslun N
veilaitok- 43 kohdella kosken itärannalla. Alamyliyn johtaa veden
set. 38,65 m pituinen puuruvi, jonka yläsuun leveys on 2,35 m
ja kynnyshkorkeus 18,88 m. Heinäk. 12 päivänä 1938 suori-
tettiin mittauksessa todettiin Alamyliyn vesiputouksen ol-
leen 4,89 m. Vesiruohon ohjaa veden sen yläsuusta vino-
sti kosken poikki rakennettu, kivillä tukaa tuettu noin 12
m. pituinen hirsipadoke, jonka harjkorkeus on + 19,30 m.

Alamyliyn Alamyliyn veilaitoksen toiminta perustuu Hämeen lää-
perustamis- nin kuvernöörinviraston syysk. 22 päivänä 1873 antamaan
päätös. perustamispäätökseen (Liite N 4). Tässä päätöksessä myönne-
tään maanviljelijä Karl Nenosenlle Ruoveden Pihlajalahden
kylästä oikeus Kerjulan kosken katsastetulle paikalle ra-
kentaa tulliisuomyllä siellä olleen, Heikkilän ja Tyrkkö-
län tiloille kuuluneen kotitarvemyllyn sijaan huomioonotta-
en s.m., että vettä koskessa ei seanut, eikä millään pe-
tolaitteella ja että myllyruohon ylin reuna ei seanut sijai-
te korkeammalla kuin seitsemän jalkaa (= 2,08 m) yli sil-
loisen, kosken itärannalla sijainneen kiintopisteen sekä et-
tä mylly ei seanut muodostaa mitään estettä uittorännin
rakentamiselle koskeen. Syysk. 3 päivänä 1914 annetulle
Hämeen läänin kuvernöörin päätöksellä sai myllyn silloinen

omistaja, Ananias Järvinen oikeuden perustaa Alamyllyn yhteyteen myöskin sähkölaitoksen. Sekä mylly että sähkölaitos siirtyivät sittemmin oston kautta vuonna 1928 perustetulle Kurun Sähkö ja Mylly Osakeyhtiölle.

Ylämyllyn toiminta-peruste. Kuten edelläolevasta selviää, ei Ylämyllyn vesilaitokselle tiettävästi ole annettu perustamispäätöstä, joten vesilaitoksen ja karttepelon N° 37 kohdalle rakennetun padon käyttö on perustunut nautintaan ja asiansaajisiin vuokrasopimuksiin. Padotuskorkeus ja padon aukkojen seuruus ei siis ole virallisesti vahvistettu.

Alamyllyn kosken omistajat. Kuten toimituskirjeen liitetystä, Kurun Sähkö- ja Mylly Osakeyhtiön Tampereen kaupunginhallitukselle osoittamasta kirjelmästä (Liite N° 5) selviää, katsoo yhtiö toimitettuihin selvitysten perusteella, että Palhoniemen tilan omistaja, Tampereen kaupunki, omistaa 3/8 ja Heikkilän ja Tyrkkälän perintötilojen, joista edellinen tila on eroitettu, omistaja Ab. J. A. Enqvist Oy. 5/8 eli mentteolien mukaiset osuudet Alamyllyn kuuluvan kosken vesivoimasta.

Alamyllyn vuokraus. Tampereen kaupunki vuokrasi kaupunginvaltuuston toukokuun 3 päivänä 1938 tekemällä päätöksellä (Liite N° 6) ja Ab. J. A. Enqvist Oy. maaliskuun 14 päivänä 1938 päivällä vuokravälikirjellä (Liite N° 6) edellämainitut koskiosuutensa erinäisillä ehdoilla 50 vuodeksi Kurun Sähkö- ja Mylly Oy:lle.

vesi voimelsitus suunnitelma.

Kuten aikaisemmin mainituista hakemuskirjasta ja myöhemmin hakijan toimesta allekirjoittaneelle jätetyistä suunnitelmaspiirustuksista käy selville on hakijan, Kurun Sähkö- ja Mylly-Osakoyhtiön tarkoituksena nykyisten Karjolan koskessa olevien vanhentuneitten vesilaitoksien sijaan rakentaa ainoastaan yksi voimelsitus, jonka kapasiteetti on yksi 210 hv. määsava turpiini - sijoitettaisiin kosken alaosan etelärannalle katselmuspiirustuksen mittapöytä N° 53" kohdalle. Voimelsitukseen on suunniteltu johdettavaksi vesi noin 290 m pituisella $d = 1,20$ m sisäläpimittaisella, kosken etelärannalle sijoitettavalla puisella paineputkella, joka alkisi kosken poikki mittapöytä N° 38 + 3,5 m kohdalla rakennettavasta betonipadosta. Pato tulisi sijoitettavaksi noin 23,0 m vanhan padon alapuolelle. Uuteen patoon tehtäisiin suunnitelman mukaan seuraavat sukot, joiden sijoitus tarkemmin käy selville katselmuspiirustuksesta.

1 kpl paineputken tuloputki vapaa leveys 2,0 m; kynnyshöheus + 23,00 m ja edellistä noin 3 m alapena

sulkuluukkujen kohdalla vap.lev. $2 \times 0,87 = 1,74 \text{ m}^2 + 23,00 \text{ m}$

1 kpl. uittosukko " " 2,0 m " +24,50 m

2 " tulvapöytä " " $2 \times 5,0 = 10,0 \text{ m}^2 + 25,12 \text{ m}$

Padon harjakorkeudeksi on suunniteltu + 26,50 m Beto-

nipadon jatkeeksi kosken kummallekin rannalle rakennetaan

betoniydämsellä varustettu maapato, jonka harjakorkeus se-

soin on + 26,50 m. Tulvapäydät on tarkoitus järjestää neula-
padolla suljettaviksi. Voimalaitoksesta tulisi veden johta-
maan kosken alapuoliseen suvantoon noin 21 m pituinen ja
2,0 m levyinen avonainen menokanava.

Kaa-alue vesi-
Suunnitelun / voimalaitoksen pato, paineputki, menoka-
sopimukset. nava ja koneensa tulevat osaksi sijaitsemaan m.m. Ab. J.W.
Enqvist Oy:n omistaman Heikkilän perintötilan mailla. Heinä-
kuun 26 päivänä 1938 edellä mainitun yhtiön kanssa teke-
mällänsä lisäsopimuksella (Liite N 7) on Kuran Sähkö -ja Mylly
Oy. vuokrannut 50 vuodeksi edellämainittujen laitoksien si-
joittamista varten tarvittavan maa-alueen.

Samoin on Kuran Sähkö -ja Mylly Oy. kesäkuun 15 päi-
vänä 1938 tekemällänsä sopimuksella (Liite N 8) hankkinut oi-
keuden padon ja paineputken rakentamiseen Janne Niemisen o-
mistamalle Koskelaan tilan maalle. Mainittakoon vielä, että
Janne Nieminen katsoo tilansa ostos koskevan, tammikuun 19
päivänä 1909 päivätyn kauppekirjan (Liite N 9) nojalla olevansa
myös osaksi Ylämyllyyn kuuluvan kosken vesivoimaan.

Paitei edellämainittujen tilojen alueelle tulee suun-
nitellun vesilaitoksen pato rakennettavaksi osaksi myöskin
Eino Järvisen omistaman Jokirennen tilan maalle, johon toi-
menpiteeseen Kuran Sähkö -ja Mylly Oy, on saanut oikeuden 60
vuodeksi marraskuun 17 päivänä 1938 päivätyn vuokrasopimuksen
(Liitteet N 10 ja 11) nojalla.

Karjulan joen Karjulan kosken yläpuoliseen vesistöön

Sadealue. sadealueen suurus F on Kokemäenjoen vesialueen vuonna 1927 laaditun hydrografisen yleiskartan mukaan 176 km^2 . Järviä on sadealueella n. 10 km^2 eli $P = 5,7 \%$. Professori Juseliuksen purkauskertoinkäyrän mukaan sadon määrän sadalueen maksimipurkauskäyräksi $1,02$ litraa sekunnissa hehtaarilta eli siis kosken ylinvesimäärä.

Karjulan kosken vesimäärät.

$$HQ = 0,102 \times 176 = 18 \text{ m}^3 / \text{sek.}$$

Tri Henrik Renqvistin esittämästä kaavasta:

$$HQ = \frac{2}{1000} \left(10 + \frac{6L}{1 + 0,02 P^2 + 0,01 \sqrt{F} + 0,0001 P^2 \sqrt{F}} \right) \times F$$

sadon sama tulos, jos valitaan lumipeitteen paksuudesta riippuva kertoin $L = 9,4$.

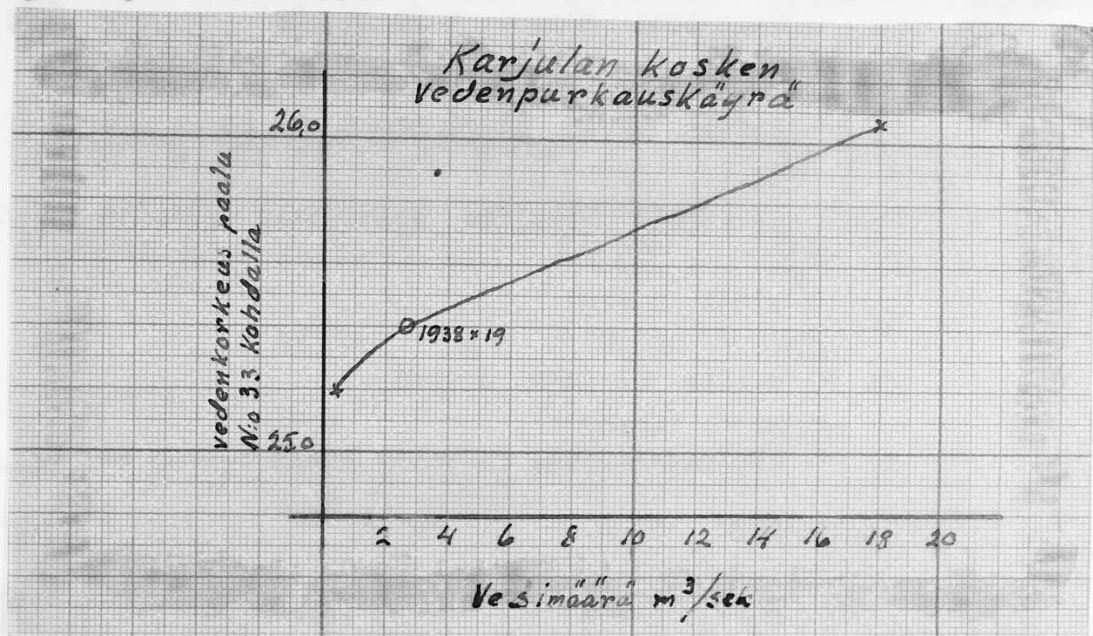
Hydrografisen toimiston vuonna 1911 julkaisemasta

Suomen tärkeimpien koskien luettelosta on saatu Karjulan kosken vesimääriä koskevat seuraavat tiedot:

Keski ylinvesimäärä	$MHQ = 13 \text{ m}^3 / \text{sek}$
Keskivesimäärä	$HQ = 2 \text{ m}^3 / \text{sek}$
Keski-elinvesimäärä	$MHQ = 0,6 \text{ m}^3 / \text{sek}$

Tämän katselun yhteydessä lokakuun 19 päivänä 1938 suoritettussa mittauksessa todettiin koskesta alasjuokseviksi vesimääräksi $Q = 2,5 \text{ m}^3 / \text{sek}$. Mittaus suoritettiin kosken alapuolella tassiseessä virrassa pintakohojen avulla. Vastava vedenpinnan korkeus vanhan padon yläpuolella pealun N° 35 + 40 m kohdalla oli + 25,29 m ja suunnitellun vesileitokkeen alapuolella, pealun N° 58 kohdalla + 5,22 m

Näitä vesimääräarvoja hyväksikäyttäen saadaan Karjulan koskelle seuraava todennäköinen purkausikäyrä verrattuna vedenpinnan korkeuteen mittapaalun N° 33 kohdalla, koska paalu N° 33 + 11 m kohdalla kosken pohjassa sijaitseva kalliopassi ainakin jossakin määrin on määrävänä joen purkauskyvylle. Uittos varten rekennetun ohjeseinän patoava vaikutus on jätetty huomiotta.

Ylinvesi-
pinta.

Kosken rannalla asuivilta paikkekuntalaisilta saatu-
jen tietojen ja paikalla suoriteten tarkastuksen perusteel-
la todettiin ylinvesipinnan - HM - vanhan padon paalu N° 37
kohdalla olevan + 26,70 m. Kun ylinvesimäärä, HMQ = 18 m³/sek,
virta koskesta alas aiheutu koskenniukan ja vanhan pa-
don välisellä 111m pituisella matkalla oli mittapaalujen N°
32 + 9 m ja 38 välillä putoushäviötä 0,35 m, kuten seura-
va laskelma osoittaa.

Putoushäviöt.

Putoushäviön määrämiseksi on kysymyksessä olevalla
matkalla mitattu useita poikkiprofiileita kohtisuoraan vir-

tausta vastaan ja laskelmissa käytetty seuraava Tolkmittin
 esittämä veden epätasaisen liikkeen kaava:

$$\frac{(100)^2}{c} \Delta h = \sum \left\{ \frac{(100)^2}{c} \frac{p \cdot 1}{F^3} \right\} + \frac{1}{2} \sum \left\{ \frac{(100)^2}{F_u} - \frac{(100)^2}{F_o} \right\}$$

Δh = putoushäviö m:ssä

Q = vesimäärä, on 18 $\frac{m^3}{sek}$.

F = 1 - metrin pituisen koskenosan keskimääräinen poikkileikkau-
 uspinta m^2 :ssä = $\frac{F_u + F_o}{2}$

P = samoin määrä piiri m:ssä = $\frac{F_u + F_o}{2}$

F_o = 1 - metrin pituisen koskenosan yläpään poikkileikkau-
 spinta m^2 :ssä

F_u = samoin alapään m^2 :ssä

c = korkeuskerroin; määrätty Bazin kaaven $c = \frac{87}{1 + \frac{y}{v R}}$ mukaan;

luokka N° 6

Profiilin pl. N°	l m	$F_{o,u}$ m^2	F m^2	$P_{o,u}$ m	P m	$R = \frac{F}{P}$ $\frac{m}{m}$	c	$\frac{(100)^2}{c} \frac{p \cdot 1}{F^3}$	$\frac{(100)^2}{F_{o,u}}$	Lisäys $\frac{(100)^2}{F_{o,u}}$
32 + 9m	22	33,9	26,0	26,4	25,4	1,02	31,8	0,315	8,7	-
33+11 m	20	18,1	14,7	24,5	19,5	0,75	28,8	1,480	30,5	21,8
34 +11 m	26	11,4	11,0	14,6	14,4	0,76	28,9	3,370	76,9	46,4
35 +17	23	10,7	15,3	14,2	17,2	0,89	30,5	1,185	87,2	10,3
37 +0 m	20	20,0	20,2	20,2	21,8	1,67	36,9	0,066	25,0	3,55
38 +0 m	111	53,0	23,5	23,5				6,416		70,5

$4 h = \frac{(18)^2}{100} (6,416 + \frac{78,5}{19,62}) = 0,338$, joka veden pyörrevoimien johdosta voidaan korottaa 0,35 m.

Uuden voimalaitoksen rakentamisen johdosta ei ylinvesipinta saa padon yläpuolelle nousta korkeammalle kuin ennenkään, jotta ei kosken rannalle oleville rakennuksille aiheuteta vahinkoa. Seuraavassa taulukossa on lueteltu kosken rannalla sijaitsevien rakennuksien kivijalan yläreunan korkeudet ja edellisestä laskelmasta saadut ylinvesipinnan korkeudet vastaavilla kohdilla:

Kosken tilan seinärakennus	Kivijalan korkeus	HM	
	+ 25,48 m	+ 25,70	Pato suoja
" " aitta	+ 25,89	+ 25,75	
" " vaje	+ 26,11	+ 25,85	
" " paja ja pyykkihuone	+ 26,45	+ 26,00	
Kalliovirtin" seuna	+ 26,37	+ 26,05	

Seurauksena betonipadon ja siitä jatkuvien, kallioon saakke ulottevilla betonisydämiä varustettujen maa-putojen harjakorkeutta + 26,50 m ja rakennetta edellyttäen, että rakennustyö suoritetaan huolellisesti, voidaan pitää riittävinä suojaamaan padon alapuolelle olevia rakenteita ja rakennuksia tulvaveden vaikutuksilta.

Sahakosken alapäästä mittasuorulta N° 3 ei ole Kerjulan kosken niskalle päälle N° 33 sanottava putousta.

Kuten aikaisemmin on mainittu, on uuteen patoon suunniteltu rakennettavaksi kaksi 5,0 m levyistä tulva-sukkoa

sekä 2,0 m levyinen uittosukko ja vesilaitoksen paineputken 2,0 m levyinen sisäänvirtausukko. On luonnollista, että tulva-ukkojen suuruutta määrättäessä ei paineputken ja sisävoimalaitoksen sisäänvirtausukon vedenjohtokykyä voida ottaa huomioon voima-asemalla tulven aikana mahdollisesti välttämättömien korjauksien vuoksi, jotka saattavat aiheuttaa voimalaitoksen sulkeamisen. Aysämyksen alaista myös on voida ottaa uittosukon purkauskykyä tällöin huomioon, sillä sukosta johtaa n. 321 m pituinen metsähallituksen toimesta rakennettu ja kunnossapidetty puinen vitterruuhi eikä ole tietoa siitä olisiko metsähallitus suostuvainen selliseen ruuhan säännölliseen käyttöön tulveden johtamiseksi.

Uittosukon vedenpurkauskyky on $4,4 \frac{m^3}{sek}$, kun vedenpinnan korkeus vanhan padon kohdalla on + 25,70 m. Vanhan ja uuden padon välillä ei synny sanottavassa putoushäviössä kuten edellisolevasta putoushäviölaskeelmasta käy selville.

Uittosukon purkauskyvyn määrittämiseksi käytetään yleisintä pohjapadon kaavaa:

$$Q = Q_1 + Q_2$$

$$Q_1 = 2/3 \cdot \psi \cdot b \sqrt{2g} \left\{ (h_1 + k)^{3/2} - k^{3/2} \right\}$$

$$Q_2 = \psi_2 \cdot b (h - h_1) \sqrt{2g (h_1 + k)}$$

Koska uittosukon yläpuolelle on päistään pyörivät ohjeseinät ja sukko ulottuu ruuhan pohjan tasalle, voidaan purkauskerroimiksi valita

$$p_1 = 0,80 \text{ ja } p_2 = 0,65.$$

Tulonopeus leikkauksessa pesluon IP 33 kohdalle on

$$v_0 = \frac{Q_{\max}}{F_0} = \frac{18}{53} = 0,34 \text{ m/sek. ja siis nopeuskorkeus}$$

$$k = \frac{v_0^2}{2g} = \frac{0,34^2}{19,62} = 0,0059 \text{ m} \quad 0,006 \text{ m}$$

$$b = 2,0 \text{ m}$$

$$h_1 = 0,47 \text{ m}$$

$$h - h_1 = (25,70 - 24,50) - 0,47 = 0,73 \text{ m}$$

$$Q_1 = \frac{2}{3} \times 0,80 \times 2,0 \times 4,44 (0,476^{3/2} - 0,006^{3/2}) = 1,55 \text{ m}^3/\text{sek.}$$

$$Q_2 = 0,65 \times 2,0 \times 0,73 \times \sqrt{19,62 \cdot 0,476} = 2,91 \text{ m}^3/\text{sek.}$$

$$Q = 1,55 + 2,91 = 4,46 \text{ m}^3/\text{sek} \sim \underline{4,4 \text{ m}^3/\text{sek}}$$

$$v_u = \frac{Q}{F_u} = \frac{4,46}{2 \times 0,73} = 3,05 \text{ m/sek}$$

$$h_1 = \frac{v_u^2 - v_0^2}{2g} = \frac{3,05^2 - 0,34^2}{19,62} = 0,47 \text{ m}$$

Jos tulva-sukkojen tulee kyetä yksinään purkamaan koko ylinvesimäärä $H Q = 18 \text{ m}^3/\text{sek}$, tulee niiden kynnykskorkeuden olla enintään + 24,87 m, kuten seuraava laskelma osoittaa.

Laskelmaan käytetään reunaosan kaavaa:

$$Q = \frac{2}{3} \times p \times b \times \sqrt{2g} \left\{ (h + k)^{3/2} - k^{3/2} \right\}$$

Koska tulva-sukkojen kynnye on veden virtausta vastaavasti pyöristetty ja sukat varustettu päistään pyöristetyillä ohjeseinillä, niin voidaan purkauskertoimeksi valita $\mu = 0,80$

$$Q = 18 \text{ m}^3/\text{sek}$$

$$b = 2 \times 5 = 10,0 \text{ m}$$

$$k = \text{kuten edellä, on } 0,006 \text{ m}$$

$$18 = 2/3 \times 0,80 \times 10,0 \times 4,44 \left\{ (h \times k)^{3/2} - 0,006^{3/2} \right\}, \text{ josta}$$

$$h = 0,83 \text{ m, eli siis tulva-aukkojen kynnyshkorkeus } 25,70 - 0,83 \\ = + 24,87 \text{ m.}$$

Jos myöskin uittauksen vedenjohtokyky otettaisiin huomioon tulva-aukkojen suurutta määrätessä, saataisiin niiden kynnyshkorkeudeksi enintään + 25,01 m, kuten seuraava laskelma osoittaa:

$$Q = 18,0 - 4,4 = 13,6 \text{ m}^3/\text{sek.}$$

$$13,6 = 2/3 \times 0,80 \times 10,00 \times 4,44 \left\{ (h + k)^{3/2} - 0,006^{3/2} \right\}$$

$$h = 0,686 \sim 0,69 \text{ m, eli siis tulva-aukkojen kynnyshkorkeus} \\ 25,70 - 0,69 = + 25,01 \text{ m.}$$

Nielestäni ei uittauksen vedenjohtokykyä, huomioonottaen pitkän uittauksen ja tässä tulvan aikana mahdollisesti tehtävät korjaukset, olisi otettava huomioon tulva-aukkojen suurutta määrätessä, joten ehdotan sen vuoksi niiden kynnyshkorkeudeksi vahvistettavaksi + 24,87 m ja leveydeksi $2 \times 5 = 10,0 \text{ m}$

Sallittu pado-
luskorkeus.

Aikaisemmin on jo mainittu, että Ylä-Myllyn vesilaitoksen toiminta ei tietyvästi ole ollut laillistettu, eikä näin ollen yläkokoissa aikaisemmin ole myöskään ollut mitään vahvistettua veden sallittua padotuskorkeutta.

Suoritettujen havaintojen mukaan on vedenpinta van-

vanha padon luona kesä-aikana vuosina 1938 ja -39 ollut sen
raavassa korkeudessa

4.VII - 38	+ 25,22	m
4.VIII - 38	+ 25,28	y
19.I - 38	+ 25,29	"
19.IV - 39	+ 25,22	"
15.V - 39	+ 25,23	"

Edelläolevan perusteella ja katselmuspöytäkirjoissa
oleviin lausuntoihin ja toimituskirjen vookrasopimusliittei-
siin viitaten ehdotan sallituksi padotuskorkeudeksi vanhan
padon luona vahvistettavaksi + 25,25 m. Mainittakoon vielä,
että vanhan ja uuden padon välillä on putoushäviö käytän-
nöllisesti katsuen olematon.

Liite.

Karjulan joessa harjoitetaan puutavarain viitto. Ay-
seurassa olevalla Hauke-Karjulan vesistöillä on voimassa
Nämeen läänin maaherran heinäkuun 13 päivänä 1928 vahvis-
tama lauttausjärjestelmä, jonka 5, 12 ja 13 pykälät on muutettu
vesistötoimikunnan maaliskuun 10 päivänä 1939 antamalla päät-
öksellä.

Mainitun lauttausjärjestelmän 7 §:ssä määrätään, että vesi-
laitoksia niihin kuuluvine patoineen, joiden omistajia ei
ole itsensä velvoitettu suojelemaan laitoksiaan, siltoja, lai-
tureita, kiinteitä kalenpyydyksiä y.m. rannoilla ja vesistöjä
sä olevia rakenteita, tulee lauttaajien suojelemaan puomeilla

toi suolla tarkoitukseen mukaisella tavalla.

Edelleen määrätään lauttausmäärän 12 l:ään m.m. et-
tä Karjulan koskessa olevien vesilaitosten ohi toimit-
taan pouteveran uitto 345 m pituisia uittoruuta käyttäen.
Padossa olevan uittosukan kynnykorkeudeksi on lauttausmää-
nössä ilmoitettu + 24,60 m ja leveydeksi 1,65 m. Vertailla
on suoritettu saaseen kiintopisteeseen (K = 20.00 m) nähden
kain esillä olevassa vesilaitoskatselmuksessa.

Uuteen patoon tehtävän uittosukan kynnykorkeutta
+ 24,50 m ja leveyttä 2,0 m voidaan siis pitää riittävinä
uiton vaatimukset huomioonottaen.

Vesilaitoksen uuteen patoon rakennettavien tulva-
sukojen ja paineputken sisäenvirtausosien suojaamiseksi ui-
ton mahdollisesti aiheuttamilta vahingoilta sekä myös ui-
ton kelvollista toimittamista varten on tarpeellista raken-
taa uittosukan suulta vinosti rannoille johtavat ohjepuo-
lit, joiden rakentaminen ja kunnossapito voidaan katsoa ve-
silaitoksen velvollisuudeksi, koska uuden padon rakentamisen
johdosta padon yläpuolelle muodontuu entistä laajempi ja
heikkovirtaisempi suvantoalue.

Sitävästään uittoruuden rakentaminen ja kunnossapi-
to voidaan vesivoimelain mukaan katsoa uittajien velvolli-
suudeksi, koska Karjulankoski on sellainen, että ilman uit-
toruuta uitto ei siinä ole mahdollinen. Metsähallitukseen

odustajelta saamani tiedon mukaan onkin metsähallituksen
tarkoituksena vuoden 1939 aikana uudestaan rakentaa nykyi-
nen lehoemistilassa oleva uittoruohi pääasiassa entiselle
paikalleen. Noin 100 m matkalla uudesta padasta alkaen on
uittoruohi vesilaitoksen paineputken sijoittamiseen vuoksi
kuitenkin rakennettava jonkunverran sivuun vanhasta paikka-
taan.

Vesilaitoksen perustamishoidossa olisi uiton veden-
saannin järjestelyn osheen määrättävä yleisen periaatteen
mukaan, että vesilaitos on velvollinen luovuttamaan uiton
kelvollista suorittamista varten kosken ohi tarvittavan
vesimäärän korvauksetta.

Mainittakoon vielä, että vesilaitoksen uudelleen
rakentamisen johdosta ei vesistön lautteussääntöön ole tar-
peellista tehdä muutoksia.

Luonto. Karjulan jossaa ei harjoiteta mainittavaa kalas-
tusta, vaikka lohensukuisia kaloja jonkunverran löytyneekin
Karjulan kosken yläosassa. Erityistä leitetä kalen nou-
semiseksi vesistön ei mielestäni sen vuoksi tarvita. Sil-
tä varalta, että myöhemmin kuitenkin katsottaisiin kalatien
tekeminen vesilaitoksen paioon tarpeelliseksi, ehdotan raken-
nuslupehtoihin otettavaksi seuraavan määrityksen:

Vesilaitoksen omistaja on esianomajien viranomai-
ten vaatimissa velvollinen sallimaan korvauksetta rakentaa

petoon kalatien.

Keskusliike.

Karjulanjoessa ei ole mitään keskusliikettä, joten laitteita sen saattamiseksi mahdolliseksi ei Karjalan keskessä tarvita.

Korvaukset.

Muita korvausvastimuksia vesilaitoksen rakentamiseen mahdollisesti aiheuttamista haitoista ja vahingoista kuin niistä hakijayhtiö on sopinut asianomaisien kanssa ja joita koskevat sopimusjäljennökset on liitetty tähän toimituskirjaan, ei katselmuksessa tähän mennessä ole esitetty. Ei myöskään katselmuksessa havaittu edelläkosketeltujen lisäksi vesilaitoksen rakentamisesta kenenkään omaisuudelle tai oikeudelle tulevan sellaista seurausta, josta tuleva korvaus vesioikeudella VI -luvun 8 §:n mukaan olisi arvioitava ja voitaisiin edeltäpäin laskea.

Kiintopiste.

Katselmuksessa käytetyt korkeusluvut on verrattu karttapäälun N 41 kohdalla kosken oikealla rannalla sijaitseeseen, kallioon haketuilla renkailla merkittyyn kiintopisteeseen, jonka korkeudeksi on merkitty $K = 20,00$ m.

Tampereella marraskuun 14 päivänä 1939

T.J. Peltonen

toimitusinsinööri.

J.k. Asianomaisien katselukseen loppukokouksessa marraskuun 14 päivänä 1939 edelläolevasta toimitusmiehen ohde-

tuksesta antamien lausuntojen johdosta ehdoten rakennuslupa-
ehtoihin edellämainittujen lisäksi otettavaksi seuraavat mää-
räykset:

*****

Tampereella marraskuun 14 päivänä 1939.

T.J. Peitonen

Terk. L. Soidinsoo

piiri-insinööri.

~~Heinäkuun 6 päivänä 1940 antamiin koolutekseen,
joka on julkipentu Kurun kunnan ilmoitustalulle saman kuun
20 päivänä sekä erikseen annettu tiedoksi asiakirjoista lä-
heisin ilmeneville oikeudenomistajille, on lääninhallitus ke-
hoittanut kaikkia niitä, joilla katselukseen johdosta tai muu-
ten on asiassa jotain muistuttamista tai vaittamista, jättä-
mään muistutuskirjelmänsä Kurun piirin nimismiehelle tai Hä-
meen lääninhallitukseen kuudenkymmenen päivän kuluessa koolu-
tuksen julkipenosta lukien ohella, ettei tilaisuutta siihen
enää myöhemmin myönnetä, ainetta muistutuksiin kuitenkaan il-
maantunutta.~~

Senjälkeen on asiassa hankittu maastoloushallituksen
metsehallituksen ja tie- ja vesirekennushallituksen lausunnot.

Mitä näin on kerrottu tapahtuneeksi ja asiakirjat
sen lisäksi esikittävät, lääninhallitus on tutkinut, ja koska
~~Kurun SHkS- ja Nylly Osakeyhtiön oikeutta puheensalavan vesi-~~

~~laitoksen paikseen ja vesivoimaan ei ole tehty riittäviä~~
seksi eikä hakemusta muutenkaan ole vastustettu, sen vuoksi
ja siihen nähden mitä asiassa on selville käynyt läänin-
hallitus on, nojautuen heinäkuun 23 päivänä 1922 annetun
vesioikeuslain säännöksiin, harkinnut oikeaksi suostua suo-
mukseen ja myöntää hakijalle luvan vesilaitoksen uudelleen
rakentamiseen karjulan kokeen noudattaen, paitsi voimassa ol-
van vesioikeuslain säännöksiä, seuraavia lupaehtoja:

1) a) että vesilaitos petoineen ja paineputkineen
rakennetaan siihen paikkaan ja siten kuin asiakirjavierokoon
liitettyyn marraskuun 14 päivänä 1939 päivättyyn, katekolum-
piirustuksessa olevaan karttaan ja leikkauspiirrokseen on
panssilla merkitty;

b) että vanha yläputouksessa oleva peto siinä
johtavine tarpeettomaksi käyvine laitteineen poistetaan;

2). a). että vesilaitoksen betoni- ja maapadolla, jo-
den harjuskorkeus on oleva + 26,50 m ja jossa betonipadosta
tulee olla kaksi tulve-aukkoa, joiden vapaa leveys on yh-
teensä $2 \times 5 = 10,0$ m ja kynnyskorkeus + 24,87 m, yksi uit-
tosukko, jonka vapaa leveys on 2,0 m ja kynnyskorkeus 2 +
24,50 m sekä yksi vesilaitoksen sisäänvirtausaukko, jonka va-
paa leveys on 2,0 m ja kynnyskorkeus + 23,00 m, saadaan vo-
den vapaata juoksu siltä rajoittomatta, padota vettä niin
että vedensilta kohdassa 1 b poistettavaksi määrätyn vanhan